

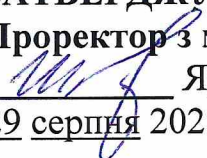
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра бізнесу та управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
29 серпня 2025 р.

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	Фінансовий менеджмент
Освітній рівень:	(перший) бакалаврський
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

Івано-Франківськ
2025

РОЗРОБНИК:

к.е.н., доцент, кафедри
бізнесу та управління

Наталія РОЗУМОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри бізнесу та управління
протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

к.е.н., доцент, завідувач кафедри
бізнесу та управління

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПІ

к.е.н., доцент кафедри
бізнесу та управління

Тарас ВОРОБЕЦЬ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол №1 від 29 серпня 2025 року

е-mail	rozumovych.nataliia@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	205
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/nataliya-rozumovych
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4763

ВСТУП

У системі управління різноманітними аспектами діяльності будь-якого підприємства у сучасних умовах найбільш складною і відповідальною ланкою є управління фінансами. У країнах з розвинутою економікою принципи і методи цього управління ще наприкінці XIX століття сформувалися у спеціалізовану область знань – «фінансовий менеджмент». За період свого існування фінансовий менеджмент значно поширив коло проблем, що вивчаються – якщо під час його зародження він розглядав в більшості фінансові питання утворення нових фірм і компаній, а потім - управління фінансовими інвестиціями і проблеми банкрутства, то зараз він включає практично усі напрямки управління фінансовою діяльністю підприємства. Вітчизняний фінансовий менеджмент характеризується високим динамізмом свого методичного апарату, який визначається швидкими змінами умов зовнішнього і внутрішнього фінансового середовища.

За умов важливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, які б могли вміло розпоряджатися активами підприємства, управляти джерелами фінансування діяльності, раціонально використовувати виробничі ресурси, а саме реалізовувати короткострокові і довгострокові цілі розвитку підприємства, діяти в інтересах акціонерів, але при цьому залишатися у рамках правового поля і враховувати домінуючі суспільні інтереси. Все це обумовлює актуальність вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент».

Метою дисципліни є : ознайомлення студентів із теоретичними основами фінансового менеджменту, методичними підходами і практичними навичками щодо принципів, прийомів та методів фінансового управління, формування логіки прийняття управлінських рішень у сфері фінансів.

Цілі та зміст навчальної дисципліни. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» є: сформувати комплексне розуміння механізму управління фінансами підприємств; навчити правильно застосовувати методичний інструментарій фінансового менеджменту; опанувати методику розробки фінансової стратегії діяльності підприємства з врахуванням його фінансово-економічного стану та положення на ринку; сформувати вміння застосовувати системний підхід при розробці політики управління прибутком, інвестиційної політики, політики управління активами підприємства, при визначенні вартості капіталу та оптимізації його структури; навчити правильно та своєчасно застосовувати інструменти антикризового фінансового управління.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання. Відповідно до вимог освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- сутність і функції фінансового менеджменту;
- організацію фінансового менеджменту на підприємстві;
- стратегію і тактику фінансового менеджменту;
- організаційне та інформаційне забезпечення фінансового аналізу;
- сутність і види грошових потоків підприємства;

- інструментарій управління грошовими потоками;
- методичний інструментарій оцінювання вартості грошей у часі та його застосування у фінансових розрахунках;
- організацію та інструментарій управління прибутком;
- управління формуванням і використанням прибутку;
- формування і фінансування оборотних активів;
- сутність капіталу та його роль у діяльності підприємства;
- форми функціонування капіталу та їхні характеристики;
- теорії структури капіталу;
- інструментарій управління інвестиціями на підприємстві;
- сучасні концепції управління ризиками;
- методи нейтралізації фінансових ризиків;
- методи аналізу фінансових звітів;
- сутність і методи антикризового фінансового управління;
- моделі прогнозування банкрутства підприємства.

вміти:

- застосовувати економічні закони та принципи у фінансовому управлінні господарством;
- використовувати фінанси для забезпечення системного підходу у розв’язанні таких завдань:
 - фінансова оцінка ринків та визначення вартості ресурсів;
 - фінансовий облік матеріальних та нематеріальних активів;
 - фінансове планування та прогнозування діяльності суб’єктів господарювання (людини, підприємства та держави);
 - фінансовий моніторинг та фінансовий аналіз діяльності суб’єкта економічних відносин;
- застосування фінансових заходів впливу на діяльність суб’єкта господарювання з метою збільшення його доходів та зростання вартості господарства (сім’ї, підприємства, країни).

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Фінансовий менеджмент», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» “28” серпня 2023 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності. ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК10. Здатність працювати у команді. ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК12. Здатність працювати автономно. СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та	ПР 15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності. ПР 18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. ПР 20. Виконувати функціональні обов’язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення

мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування) СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.	
--	--

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3		
Семестр	2		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	28 (в годинах)	8 (в годинах)
	семінари, практичні	56 (в годинах)	8 (в годинах)
Самостійна робота		96 (в годинах)	164 (в годинах)

Форма підсумкового контролю	Екзамен
------------------------------------	----------------

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Фінансовий облік	Фінансовий ринок
Фінанси підприємств	Фінансовий контролінг
Фінансовий аналіз	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ (2 год)

Зміст поняття «фінансовий менеджмент». Філософія фінансового менеджменту. Декілька підходів до поняття «фінансовий менеджмент». Об'єктом та суб'єкти управління фінансами. Принципи фінансового менеджменту. Головна мета фінансового менеджменту. Мета управління фінансами. Завдання фінансового менеджменту.

Функції фінансового менеджменту: як керуючої системи; як спеціальної сфери управління підприємством (склад визначається в залежності від об'єкта). Напрямки фінансової діяльності підприємств. Основні елементи механізму фінансового менеджменту.

Стратегічний фінансовий менеджмент. Суть фінансової стратегії та етапи її формування. Розробка фінансової політики. Характеристика змісту фінансової політики підприємства.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості фінансового менеджменту залежно від фаз розвитку підприємства.
2. Механізм фінансового менеджменту та його основні елементи.
3. Особливості фінансового менеджменту як форми підприємницької діяльності.
4. Основні принципи стратегічного управління і розроблення фінансової стратегії підприємства.

Література: 3, 4, 5, 18, 19

ТЕМА 2. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ (2 год)

Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту. Ієрархічна будова центрів управління підприємством. Функціональна будова центрів управління підприємством. Центр відповідальності та його структура.

Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Показники, що формуються із внутрішніх джерел. Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, що формується із зовнішніх джерел.

Основні системи фінансового аналізу: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз; аналіз фінансових коефіцієнтів.

Системи фінансового планування на підприємстві: перспективного планування фінансової діяльності підприємства; поточного планування фінансової діяльності підприємства; оперативного планування фінансової діяльності підприємства.

Внутрішній фінансовий контроль. Основні форми внутрішнього фінансового контролю. Фінансовий контролінг та його функції. Етапи побудови фінансового контролю. Характеристика окремих видів фінансового контролінгу на підприємстві.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Концепція управління напрямками фінансової діяльності підприємства на основі „центрів відповідальності”.
2. Фактори, що впливають на будову системи організаційного забезпечення фінансового менеджменту на основі центрів відповідальності.
3. Структура фінансової служби на великих і середніх підприємствах.

Література: 1,2,3,6,8

ТЕМА 3. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ (2 год)

Економічна сутність грошового потоку підприємства і класифікація його видів. Грошові потоки підприємства. Ефективне управління грошовими потоками. Склад грошових потоків підприємства. Склад вхідних та вихідних грошових потоків. Принципи управління грошовими потоками. Грошові потоки, що генерує операційна діяльність. Грошові потоки, що генеруються інноваційною діяльністю. Грошові потоки, що генеруються фінансовою діяльністю

Етапи процес управління грошовими потоками підприємств. «Позитивний грошовий потік», «негативний грошовий потік». Прямий і непрямий методи обліку грошових потоків підприємства.

Оптимізація грошових потоків. Основні цілі оптимізації грошових потоків підприємства. Об'єкти оптимізації. Завдання та зміст управління вхідними грошовими потоками. Методи оптимізації надлишкового грошового потоку. Результати оптимізації грошових потоків підприємства.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Фінансові технології складання планів надходжень і використання грошових коштів підприємства.
2. Основні методи прогнозування надходжень і витрат коштів у розрізі операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства.
3. Основні види платіжного календаря у системі оперативного управління грошовими потоками від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

ТЕМА 4. ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ У ЧАСІ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ФІНАНСОВИХ РОЗРАХУНКАХ (2 год)

Необхідність і сутність визначення часової вартості грошей. Концепція вартості грошей у часі. Основні причини втрати вартості грошей. Вплив ризику на фінансову діяльність. Інфляція. Компоненти поняття «ліквідність». Абсолютно ліквідні інвестиції.

Сутність компаундирування. Дисконтування — визначення поточної вартості грошей. Звичайна рента, вексельна рента. Компаундирування ануїтетів. Дисконтування вексельної ренти

Питання для самостійного опрацювання:

1. Конверсія валюти та нарахування відсотків.
2. Фінансова еквівалентність зобов'язань та конверсія платежів.
3. Врахування податкового коректора при проведенні фінансових розрахунків.

Література: 2,6,7,9,15

ТЕМА 5. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ (2 год)

Зміст і задачі управління формуванням прибутку підприємства. Прибуток. Завдання управління формуванням прибутку. Зміст управління формуванням прибутку. Цілі та завдання управління прибутком підприємства. Механізм управління операційним прибутком. Системний підхід до управління прибутком.

Операційний аналіз в управлінні прибутком. Собівартість продукції. Співвідношення постійних та змінних витрат у структурі собівартості. Прибуток від фінансових операцій формується за рахунок. Особливості, які необхідно врахувати при управлінні формуванням прибутку від фінансової діяльності. Фінансовий леверидж.

Управління розподілом прибутку підприємства. Етапи розподілу прибутку. Теоретичні підходи до формування дивідендної політики. Використання чистого прибутку. Практичні шляхи реалізації дивідендної політики.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на формування прибутку підприємства.
2. Основні теорії дивідендної політики та їхній зміст.
3. Управління операційними витратами підприємства.
4. Фактори, що впливають на операційний ризик підприємства.

Література: 3,4,6,9,10,16

ТЕМА 6. УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ (2 год)

Формування політики управління оборотними активами підприємства. Суть оборотних активів. Загальна класифікація активів підприємства. Класифікація оборотних активів підприємства. Стадії руху оборотних активів в розрізі етапів операційного циклу. Підходи до формування оборотних активів підприємства — консервативний, поміркований і агресивний. Нормативи формування оборотних активів.

Управління запасами. Політика управління запасами. Цілі управління запасами підприємства. Ефективне управління запасами.

Управління дебіторською заборгованістю. Політика управління дебіторською заборгованістю. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства в попередньому періоді. Формування принципів кредитної політики стосовно покупців продукції.

Управління грошовими активами. Суть управління грошовими активами. Рівень абсолютної платоспроможності підприємства. Розробка політики управління грошовими активами підприємства. Етапи управління грошовими активами підприємства.

Управління необоротними активами. Класифікаційні ознаки необоротних активів. Особливості управління операційними необоротними активами. Стадії кругообігу необоротних активів. Визначення потреби в необоротних активах. Методи оновлення основних засобів виробничого призначення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості лізингових операцій як форми фінансування оновлення необоротних активів.
3. Факторинг у системі управління дебіторською заборгованістю.
4. Значення форфейтингу в процесі управління дебіторською заборгованістю.

Література: 2, 3, 6, 7, 12, 13

ТЕМА 7. ВАРТІСТЬ І ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ (2 год)

Капітал і його сутність та складові. Критерії ефективності використання капіталу підприємства. Основні характеристики капіталу. Визначення потреби в капіталі при створенні підприємства. Класифікація капіталу. Власний капітал. Джерела утворення власного капіталу.

Складові власного капіталу та їх вартість. Основні складові власного капіталу підприємства. Особливості статутного капіталу підприємства в Україні. Класифікація джерела формування власного капіталу. Завдання формування додаткового капіталу. Оцінка вартості власного капіталу має ряд особливостей.

Позичений капітал підприємства, його сутність та вартість. Основні складові позикового капіталу. Особливості визначення вартості позиченого капіталу. Вартість банківського кредиту. Вартість лізингу. Оцінка вартості і управління залученням позиченого капіталу у формі облігацій позики.

Структура капіталу. Основи теорії Міллера – Модільяні. Структура капіталу. Оптимізація структури капіталу. Основні критерії оптимізації структури капіталу. Логічні компоненти фінансового левериджу. Основи теорії Міллера – Модільяні.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Переваги і недоліки використання підприємством власного і позикового капіталу.
2. Методичні прийоми оцінювання вартості нерозподіленого прибутку підприємства.
3. Фактори, що впливають на структуру капіталу підприємства.

Література: 1,3,4,6,9,11

ТЕМА 8. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ (2 год)

Зміст і завдання управління інвестиціями. Форми інвестицій. Управління інвестиціями. Фази інвестиційного процесу. Класифікація інвестицій. Форми венчурних інвестицій.

Суть та основи управління реальними інвестиціями. Мета управління реальними інвестиціями. Складові процесу складання бюджету капітальних вкладень. Політика управління реальними інвестиціями. Основні етапи процесу формування політики управління реальними інвестиціями підприємства.

Фінансові інвестиції, їх склад та джерела. Форми фінансового інвестування. Етапи формування політики управління фінансовими інвестиціями. Завдання управління інвестиціями.

Інвестиційний портфель і його формування. Інвестиційний портфель та його головна мета. Цілі формування інвестиційного портфеля. Агресивний (спекулятивний) портфель. Помірний (компромісний) портфель. Консервативний портфель. Алгоритм реалізації сучасної портфельної теорії. Принципи управління інвестиційним портфелем.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Часова та просторова оптимізація портфелю реальних інвестицій.
2. Грошовий потік інвестиційного проекту та його структура.
3. Керування ризиком інвестиційних проектів.

Література: 2,3,4,5,7,8

ТЕМА 9. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА (2 год)

Теоретична сутність формування фінансового потенціалу підприємств. Тракткування категорій «потенціал» і «фінансовий потенціал». Фінансовий потенціал формується за рахунок власних і позикових коштів. Джерела формування фінансового потенціалу підприємств. Варіанти співвідношення власного та позикового капіталів підприємств. Процес оптимізації структури капіталу.

Місце фінансового потенціалу в структурі економічного потенціалу підприємств та джерела його формування. Місце фінансового потенціалу в структурі економічного потенціалу. Джерела за допомогою яких формується фінансовий потенціал підприємств.

Особливості, фактори та методичні підходи формування фінансового потенціалу підприємств. Ознаки фінансового потенціалу як економічної системи. Фактори формування фінансового потенціалу підприємств. Наукові підходи у процесі формування фінансового потенціалу.

Управління фінансовим потенціалом підприємств. Ефективні інструменти перспективного управління фінансовою діяльністю. основна мета управління фінансовим потенціалом підприємств. Фінансовий аналіз як передумова здійснення управління фінансовим потенціалом.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості використання форвардних контрактів для хеджування ризиків.
2. Значення ф'ючерсів в системі управління фінансовими ризиками підприємства.
3. Опціонні контракти та особливості їх використання в управлінні фінансовими ризиками.
4. Свопи та їх значення при управлінні фінансовими ризиками.

Література: 2,3,7,9,14,15,

ТЕМА 10. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ (2 год)

Економічна сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства. Сутність фінансового ризику підприємства. Класифікація фінансових ризиків. Ризики поточної діяльності. Ризик окремої фінансової операції. Ризик різних видів фінансової діяльності. Ризик фінансової діяльності підприємства в цілому.

Принципи та політика управління фінансовими ризиками. Управління фінансовими ризиками. Формування і реалізація політики управління фінансовими ризиками. Принципи управління фінансовими ризиками. Рівень комерційного ризику. Причини інвестиційного ризику. Фінансові чинники ризику.

Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків. Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків. Методи системи внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків. Зони фінансового ризику підприємства. Методи диверсифікації ризику.

Оцінка фінансового ризику підприємства. Ідентифікація ризику та його процедур. Методи, які використовують для кількісної оцінки рівня ризику: статистичний метод і метод експертних оцінок.

Література: 1,4,5,6,7,9,15

ТЕМА 11. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ (2 год)

Сутність, цілі та завдання аналізу фінансових звітів. Фінансовий стан господарюючого суб'єкта. Фінансова інформація. Фінансова звітність та принципи її побудови. Головна мета аналізу фінансових звітів. Аналіз фінансових звітів. Склад фінансової звітності підприємства. Форми фінансової звітності. Різні методи та прийоми, які використовуються при аналізі фінансових звітів.

Аналіз динаміки і структури активу пасиву. Структура засобів підприємства. Структура джерел майна підприємства. Горизонтальний аналіз та вертикальний аналіз.

Аналіз ліквідності підприємства (балансу). Суть ліквідності підприємства. Аналіз ліквідності балансу. Умова ліквідності балансу.

Аналіз фінансової стійкості підприємства. Фінансова стійкість. Надлишок або недостача джерел засобів для формування запасів і витрат. Типи фінансової стійкості. Абсолютна стійкість фінансового стану. Нормальна стійкість. Нестійкий фінансовий стан. Кризовий фінансовий стан.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Вимоги до фінансової інформації підприємства та їхній зміст.

2. Принципи підготовки фінансової звітності підприємства.
 3. Критерії визнання інформації та відображення у статтях фінансової звітності підприємства.
 4. Шляхи отримання майбутніх економічних вигід підприємством.
 5. Роль фінансового аналізу у зміцненні господарської діяльності підприємства.
- Література: 2,3,4,8,11,12,14*

ТЕМА 12. ВНУТРІШНЬО ФІРМОВЕ ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ (2 год)

Сутність фінансового планування. Значення фінансового прогнозування і планування. Основні системи внутрішньофірмового фінансового планування. Прогнозування фінансової діяльності. Поточне фінансове планування. Оперативне фінансове планування.

Система прогнозування фінансової діяльності. Етапи прогнозування фінансової діяльності. Розробка трьох основних фінансових документів: прогноз звіту про прибутки і збитки; прогноз руху грошових коштів; прогноз бухгалтерського балансу.

Система поточного фінансового планування. Поточне фінансове планування. План доходів і видатків з операційної діяльності. План надходжень і видатків грошових коштів. Прогнозний баланс.

Оперативне фінансове планування. Бюджетування, його сутність та види бюджетів. Оперативне фінансове планування. Бюджет – як оперативний фінансовий план. Розробка бюджетів на підприємстві. Платіжний календар підприємства.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Значення фінансового планування для підприємства.
2. Переваги та недоліки бюджетування.
3. Принципи розроблення фінансових планів.
4. Схема побудови бюджету підприємства.
5. Методи і моделі фінансового прогнозування.

Література: 1,4,5,7,10,16

ТЕМА 13. АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ (4 год)

Зміст і завдання антикризового управління підприємством. Сутність фінансової кризи. Параметри фінансової кризи на підприємстві: джерела (фактори) виникнення; вид кризи; стадія розвитку кризи. Антикризове фінансове управління. Елементи системи антикризового управління.

Прогнозування банкрутства як елемент антикризового управління. Фінансовий контролінг. специфічні методи контролінгу. Система раннього попередження та реагування (СРПР).

Фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління. Мета фінансової санації. Розробка санаційної концепції. Санаційний аудит. Санаційна спроможність. Основні передумови прийняття рішення про проведення санації боржника в ході провадження справи про банкрутство.

Джерела фінансової санації підприємств. Фінансування санації. Санація без залучення додаткових фінансових ресурсів на підприємство. Санація із залученням нового фінансового капіталу. Санація – за допомогою державної фінансової підтримки.

Реструктуризація підприємства. Основний зміст реорганізації. Види реорганізації: реорганізація, яка спрямована на укрупнення підприємства (злиття, приєднання, поглинання); реорганізація, яка спрямована на подрібнення підприємства (поділ, виділення); реорганізація без змін розмірів підприємства (перетворення).

Питання для самостійного опрацювання:

1. Методи забезпечення та фактори впливу на економічну безпеку підприємства.
2. Стратегія запобігання банкрутству.
3. Санаційний контролінг, його завдання та функції.
4. Реорганізація підприємства, її зміст та порядок проведення.
5. Види та характеристика заходів для відновлення фінансової рівноваги підприємства.

Література: 2, 7, 8, 9, 14, 16

Зміст практичних занять

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Сутність та принципи фінансового менеджменту.
2. Мета і завдання фінансового менеджменту.
3. Функції і механізм фінансового менеджменту.
4. Фінансова стратегія, фінансова політика та фінансова тактика

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту.
2. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.
3. Системи і методи фінансового аналізу.
4. Системи і методи фінансового планування.

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, а також навчальних шаблонів, здобувачі мають підготувати відповіді на ряд питань:

1. Економічна сутність грошового потоку підприємства.
2. Класифікація видів грошового потоку.
3. Процес управління грошовими потоками підприємства.
4. Методи оптимізації грошових потоків підприємства.

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та їх використання у фінансових розрахунках (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Необхідність і сутність визначення часової вартості грошей.
2. Компаундирування та дисконтування.

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 5. Управління прибутком (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Зміст і задачі управління формуванням прибутку підприємства.
2. Операційний аналіз в управлінні прибутком.
3. Управління розподілом прибутку підприємства.

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 6. Управління активами (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Формування політики управління оборотними активами підприємства.
2. Управління запасами.
3. Управління дебіторською заборгованістю.
4. Управління грошовими активами.
5. Управління необоротними активами.

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати проекти (доповідь чи презентацію)

1. Економічна сутність капіталу
2. Визначення вартості капіталу
3. Вартість капіталу, залученого за рахунок банківського кредиту
4. Вартість капіталу, залученого за рахунок випуску акцій
5. Вартість новозалученого капіталу.

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 8. Управління інвестиціями (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Зміст і завдання управління інвестиціями.
2. Суть та основи управління реальними інвестиціями.
3. Фінансові інвестиції, їх склад та джерела
4. Інвестиційний портфель і його формування.

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 9. Управління фінансовим потенціалом підприємства (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Теоретична сутність формування фінансового потенціалу підприємств

2. Місце фінансового потенціалу в структурі економічного потенціалу підприємств та джерела його формування
 3. Особливості, фактори та методичні підходи формування фінансового потенціалу підприємств.
 4. Управління фінансовим потенціалом підприємств.
- Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 10. Управління фінансовими ризиками (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Економічна сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства.
2. Процес управління фінансовими ризиками.
3. Принципи та політика управління фінансовими ризиками
4. Оцінка фінансового ризику підприємства

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 11. Аналіз фінансових звітів (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Сутність, цілі та завдання аналізу фінансових звітів.
2. Аналіз динаміки і структури активу пасиву.
3. Аналіз ліквідності підприємства (балансу).

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 12. Внутрішньо фірмове фінансове прогнозування і планування (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Сутність фінансового планування.
2. Система прогнозування фінансової діяльності
3. Система поточного фінансового планування.
4. Оперативне фінансове планування.

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

Тема 13. Антикризове фінансове управління на підприємстві (4 год)

На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1. Зміст і завдання антикризового управління підприємством.
2. Прогнозування банкрутства як елемент антикризового управління.
3. Фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління.
4. Джерела фінансової санації підприємств

Усна відповідь, ситуаційні завдання, тести.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перераховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1.	Prometheus Фінансовий менеджмент https://prometheus.org.ua/prometheus-free/financial-management/	Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту
2.	Prometheus Право на бізнес: як залучати ресурси на власну справу https://prometheus.org.ua/prometheus-free/pravo-na-biznes-zaluchennia-resursiv/	Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу
3.	Prometheus Основи фінансів та інвестицій https://prometheus.org.ua/prometheus-free/finance-investment-basics/	Тема 8. Управління інвестиціями
4.	Prometheus Основи проєктного менеджменту https://prometheus.org.ua/prometheus-free/project-management-basics/	Тема 8. Управління інвестиціями
5.	Prometheus Менеджмент https://prometheus.org.ua/prometheus-free/management/	Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту
6.	Prometheus Основи корпоративних фінансів https://prometheus.org.ua/prometheus-free/corporate-finance-basics/	Тема 5. Управління прибутком
7.	Prometheus CASE STUDY: як вирішувати складні завдання в бізнесі та в житті https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/case-study/	Тема 11. Аналіз фінансових звітів

Зміст самостійної роботи здобувачів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	96	164
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	20
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	26	24
Підготовка звітів з практичних робіт	20	-
Підготовка до поточного контролю	20	30
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20	60

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	<u>Метод навчання</u>	Метод оцінювання
Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення	МН 1 - словесні методи МН 2 - наочні методи МН 3 - практичні методи МН 4 – індуктивний МН 5 – дедуктивний МН 6 - традиційний МН 7 – аналітичний МН 8 – синтетичний МН 9 – порівняння МН 10 – узагальнення МН 11 - конкретизація МН 15 - проблемно-пошуковий МН 17 – дослідницький	МФО 1 – іспит МФО 4 - поточний контроль МФО 5 - усний контроль МФО 6 - письмовий контроль МФО 8 - тестовий контроль МФО 9 - програмований контроль

	МН 18 - методи самостійної роботи вдома МН 19 - робота під керівництвом викладача МН 20 - інтерактивні методи	
--	---	--

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

<i>Вид</i>	<i>Зміст</i>	<i>% від загальної оцінки</i>	<i>Бал</i>	
			<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи		40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Критерії оцінювання (за необхідності, поточного та/або підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на

підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
2. Лапіна І. С. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. І. Одеса. Атлант. 2016. 313 с.
3. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Васьківська К. В., Сич О. А. Львів . «ГАЛИЧ-ПРЕС» 2017. 236 с.
4. Фінансовий менеджмент : підручник Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук та ін. Житомир : ЖНАЕУ. 2018. 320 с.
5. Фінансовий менеджмент: підручник / А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк, М. Д. Білик та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. Київ. КНЕУ. 2017. 534 с.
6. Фінансовий менеджмент: підручник / Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. / за ред. Кнейслер О. В. Тернопіль. Економічна думка. 2018. 482 с.
7. Стащук О. В. Фінансовий менеджмент : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня «магістр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Луцьк : «Вежа», 2021. 109 с
8. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.

Додаткова література

9. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
10. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ, 2019. 520 с.
11. Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. Фінансовий менеджмент : підручник. Тернопіль: 2018. 477 с.
12. Крупка М. І., Ковалюк О. М., Коваленко В. М. та ін. Фінансовий менеджмент : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
13. Койчева О. С. Фінансовий менеджмент : навчально-методичний посібник

- (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса : Фенікс, 2019. 60 с.
- 14.Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 408 с.
 - 15.Розумович Н.Ф, Перцович Т.О. Характеристика сутності та практики здійснення міжнародного фінансового менеджменту. Наукові інновації та передові технології. Випуск 12 (26) 2023. С. 414-422 <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6727/6762>
 - 16.Nataliia Rozumovych INTERNATIONAL FINANCIAL MANAGEMENT: CHALLENGES OF OUR TIME Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín “Věda a perspektivy” je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. No 3(34)2024. str. 9-16 <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/issue/view/220/315>
 - 17.Розумович Н.Ф. Перцович Т.М. Процес сучасного менеджменту через трансформацію функцій. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. <http://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1778>
 - 18.Фінансовий менеджмент : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [уклад. О. М. Антонова та ін.] ; Нац. акад. упр. Київ : Нац. акад. упр., 2019. 160 с.

Інформаційні інтернет ресурси

- 19.Офіційний портал Верховної Ради України: <http://portal.rada.gov.ua>.
- 20.Офіційний портал Президента України: <http://www.president.gov.ua>.
- 21.Офіційний портал Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>.
- 22.Офіційний Інтернет-сайт Міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua>.
- 23.Офіційний Інтернет-сайт Рахункової палати України: <http://www.ac-rada.gov.ua>.
- 24.Офіційний Інтернет-сайт Державної казначейської служби України: <http://treasury.gov.ua>.
- 25.Офіційний Інтернет-сайт Державної фінансової інспекції України: <http://www.dkrs.gov.ua>.
- 26.Податковий кодекс України : закон України від 02.12.2010 р. №2755–VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- 27.Митний кодекс України : закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
- 28.Бюджетний кодекс України : закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>